

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garment.

Nr. 451/1913 F. G.

CONCURS.

Pentru conferirea de stipendii din „Fundatiunea Gozsdu” pe anul școlar 1913/14 la școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți la armata comună și honvezi — se publică următorul concurs:

1. Concurantul să documenteze cu documente originale sau autentificate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe orientale române, — spre care scop se recere extrasul din matricula botezătorilor, provăzută cu clauzula parohului competent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, — spre care scop studenții dela școalele medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1912/13, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că are avera proprie și a părinților nu e de ajuns să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurantului, — spre care scop să producă atestat dela direcția politică competentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre aceasta avere și să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot, ori este înrudit cu concurantul, trebuie să fie subscris din partea protopresbiterului competent.

2. Dacă concurantul a întrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Concurantul să arete în petițiune specialitatea la care și locul unde vrea să continue studiile și dacă folosește și alt stipendiu.

4. Celce vrea să studieze în străinătate să arete necesitatea de a continua studiile în străinătate, ca să se poată exopera concesiunea ministerială.

5. Petițiunea instruată cu documentele susamintite este a se adresa *Reprezentanței Fundațiunii lui Gozsdu (Nagyszeben, Fleischer g. 45)* până la 23 Iulie (5 August) a. c.

6. Toți stipendiștii actuali se provoacă, ca până la 2/15 Iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1912/13, căci altcum se va sista stipendiul, respective ajutorul avut.

7. Petițiunile defectuos instruite sau sosite după termen nu vor fi considerate.

8. Concurantul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Sibiu, 5/18 Iunie 1913.

Presidiul Reprezențanței.

La patruzeci de ani.

Sibiu, 27 Iunie n.

Duminecă, în 16 Iunie vechiu, se împlinesc patruzeci de ani dela moartea marelui și înțeleptului Arhiepiscop și Mitropolit al bisericii noastre, *Andrieu baron de Șaguna*.

N'a venit atunci pe neașteptate moartea sa, pentru că boala lungă și plină de suferințe prin care a trecut, nu putea să aibă decât desnodământul fatal pe care l'a avut, trecerea la cele eterne a acestui mare Arhieru cu mult înainte de vreme, — și totuși lumea românească a rămas sguduită când a primit jalnica știre despre durerosul eveniment. Lumea românească de atunci, care l'a cunoscut, care i-a admirat înțelepciunea, energia, puterea și dorul de muncă, lumea care vedea în el pe ingerul păzitor al neamului și pe întemeietorul bisericii noastre de astăzi, lumea, care nu și putea închipui o viață publică românească fără îndemnul bun și sfaturile înțelepte ale lui Șaguna.

A fost generală atunci durerea neamului românesc pentru pierderea

celui mai înțelept și mai mare bărbat pe care l'a avut, și sincere au fost lacrimile vărsate pe proaspătul său mormânt din Rășinari.

S'a dus însă rând pe rând aproape întreagă și lumea românească de atunci, care a fost martoră la toate faptele înțelepte ale lui Șaguna, care l'a cunoscut și i-a cunoscut virtuțile creștinești, puterea morală din care și scotea farmecul cu care convingea și învingea, — și locul ei l'a luat o altă lume, care nu mai cunoaște pe Șaguna, decât numai din spusele altora, din descrierile făcute personalității sale de condee bine purtate, — dar totuși îl cunoaște destul de bine pentru ași putea forma convingerea, că a fost cu adevărat un bărbat mare Șaguna, un uriaș în ale gândirii și ale fapturii, un om care a creat, și aceea ce a creat el poartă pecetea trăinicie, pentru că e creat cu sistem și cu judecată!

Îl cunoaștem destul de bine și noi, cei de astăzi, pe marele Șaguna, ori cel puțin ne este dată posibilitatea de a-l cunoaște bine, atât de bine, ca să înțelegem ce datorință ni se impune față de acest suflet mare al trecutului nostru, față de memoria sa, care sfântă are să ne fie nouă și tuturor generațiilor ce ne vor urma.

E datorința de a umbla și noi pe aceeași cale cu adevărat morală pe care a umblat acest providențial bărbat de rară înțelepciune al neamului nostru, în toate acțiunile și în toate faptele noastre, pentru că numai atunci putem conta cu siguranță la succesul dorit.

E datorința de a ține la biserică și la neam cu credința, tăria și statornicia cu care a ținut marele Șaguna, și de a ține la popor, biserica vie și izvorul de viață al naționalității noastre, cu iubirea cu care a ținut Șaguna, celce chiar și somnul său de veci a dorit să și-l doarmă în mijlocul poporului, de-

parte de sgomotul mare din oraș, în satul românesc Rășinari.

Și e datorința de a ne croi toate acțiunile, pornite în scop obșteșc, amăsura puterilor noastre, și a nu ne angaja poporul la lupte pe cari nu le putem duce la bun sfârșit, — pentru că din ele nu poate se iasă decât o deprimare și o slăbire a forțelor de cari dispunem. Așa a făcut Șaguna, și în coloanele ziarului acestuia așa ne-a învățat și pe noi să facem!

Se imită deci întru toate pe marele Șaguna, în purtare, în dorul de muncă și în fapturi, și atunci sufletul său mare și nobil umplea-să-va de bucurie în ceruri, pentru că va vedea, că sămânța de el aruncată a căzut în pământ bun și bune roade aduce, și va vedea, că poporul pe care el l-a scos din întunec și i-a arătat calea spre lumină e un popor recunoscător, vrednic de a-i trimite providința divină și alți lăuceferi mari, și alți bărbați înțelepți, ca marele Șaguna, a cărui memorie în veci fie binecuvântată!

Din casa magnaților. Mercuri la orele 11 a ținut ședință casa magnaților. A fost pusă, între altele, și legea despre cvinvenalele preoțești la ordinea zilei. Au vorbit la obiect Preasfinții Lr., Domnii Episcopi *Ioan I. Papp* al Aradului și *Dr. Miron E. Cristea* al Caransebeșului, combătând legea cu argumente tari, pe motivul, că ea nu e dreaptă față de toți preoții, ci face deosebire între cei cu mai înaltă și între cei cu mai inferioară calificare. A vorbit apoi și Escelenta Sa, Mitropolitul Blajului, *Dr. Victor Mihályi*, tot în contra proiectului de lege, cerând ștergerea §-lui 5 din lege. Cu paragraful acesta nu a fost mulțumit nici episcopul evanghelic *Gyurátz*, pecând cel reformat, *Antal*, a felicitat guvernul pentru crearea acestei legi, deși a avut și el de dificultat unele dispoziții trecute în

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

1. Cărticica „*Flori și povești*” de *Ion Dragoslav*, Nr. 25 din biblioteca societății „*Steaua*”, cuprinde în sine patru povești foarte dragălașe, din cari reiese modul de trai și de petrecere al țăranului român. Aceste povești sunt scrise într-o limbă dulce, curat limba poporului dela sate. Stilul scrierii încă e foarte bine îngrijit. Atât ca fond, cât și ca formă corăspunde deplin și e foarte potrivită pentru a se introduce în bibliotecile noastre școlare. Mai potrivită e această cărticică pentru elevii de ambe sexele din școala de toate zile, ori cea de repetiție; dar din cetirea ei pot profita chiar și cei adulți, însușindu-și o limbă tot mai curată și aleasă și îndrăgind tot mai mult traiul simplu al omului nostru dela sat.

2. Cărticica „*Snoave*” de *Virgil Caraiuan*, Nr. 625 din Biblioteca pentru toți cuprinde patru povestiri giumete, prin cari se arată deoparte pornirile imorale omenesti din viața conjugală, ear de altă parte istețimea și viclenia femeiască. Deși e scrisă în stil destul de îngrijit și limba originală din popor, această scriere, pentru conținutul ei nu prea educativ și cu subiecte din viața de adulți, pentru bibliotecile șco-

lare și elevii școalei nu e potrivită, adulților poate le-ar procura ceva distracție hazlie, dar nu prea edificatoare cetirea acestei cărticele.

3. Volumușul „*Povești*” de *I. A. Candrea* și *Ovid Densușianu*, Nr. 464—465 din Biblioteca pentru toți e o culegere de frumusele povești de prin toate ținuturile locuite de Români. Acestea povești sunt reproduse aci în toată originalitatea lor, cu stricta observare și interpretare a dialectelor pronunțate în partea locului. Ca atari, acestea povești cetite, pot face foarte bun serviciu filologilor, scrutătorilor de limbă, dar tineretului de școală prea puțin îi pot ajuta. Poveștile — peste tot — farmecă pe cetitor nu atât prin conținutul și fondul lor, care niciodată nu e ceva real, ci mai mult prin măiestria povestirilor, prin limba în care sunt roșite sau scrise. Poveștile din acest volumuș — în mare parte — fiind reproduse de tot original, prea pe scurt și în o limbă de tot primitivă, săracă de cuvinte, nu întrunește această condițiune. Subiectele poveștilor — la multe din ele — sunt bine alese, și acestea pre-ucrate și stilizate într-o limbă populară mai bogată și bine armonisată, ar da o lectură plăcută tineretului de școală, care și așa iubește foarte mult tot ce e fantasmă.

În starea lor de astăzi, aceste povești, nu le sînt potrivite pentru bibliotecile școlare.

Acestea ar fi observările mele în general și fugitiv făcute la sus amintitele cărticele ce mi s'au predat spre recensiune. Regret, că fiind prea cuprins cu alte lucruri, n'am putut să mă ocup mai temeinic cu recensiunea care de altcum mă interesează foarte mult. Nu pot decât să felicit din inimă pe aceia, cari au inițiat și luat în mână organizarea bibliotecilor școlare pe baza censurării temeinice a produselor din literatura noastră. Era o trebuință dintre cele mai arzătoare această organizație, care terminată odată, va aduce cele mai bune roade punând un temelu sigur și solid la clădirea culturală a poporului nostru.

Vinerea, la 28 Iulie n. 1912.

Porfirie F. Nicoră, învățător-director.

Centenare Napoleoniane.

De Ernest DauDET.

Seria marilor centenare istorice a domniei lui Napoleon, inaugurată în 1912 prin comemorarea dezaștelor campaniei în Rusia, se continuă în acest an prin evocarea altor aducerii aminte: Lützen, Bautzen, Dresda, Lipsca, și se va continua până în 1915, când se încheie ciclul Napoleonian. N'avem a ne mira de prestigiul care se leagă de aceste evenimente duiioase și e natural dacă omul extraordinar și eroul a-

cestei epoci a devenit obiectul unui cult deosebit, care se celebrează de câteori timpul readuce la aniversarea centenară amintirea acelor evenimente. Napoleon a săpat adânc în memoria omenimei peripețiile acestui ciclu, — care este domeniul său — și zilele noastre poartă încă limpede urma puternică ce a imprimat el secolului XIX când l-a inaugurat.

...Căderea lui Napoleon rezultă din trei greșeli, sintetizate prin trei numiri de capitală *Madrid, Roma, Moscova*.

Prin politica sa contra Papei, el deșteptă împotriva sa conștiințele creștine și transformă în adversari neîmpăcați, în mijlocul imperiului său, bărbați cari îi fuseseră partizani.

Întreprinzând războiul spaniol pentru a da un tron unui dintre frații săi, el se condamnă a-și împrăștiia forțele și a fi împedat să le reunească în momentul când trebuia să le țină pe toate în mână; ele i-au lipsit când a organizat campania în Rusia.

Însă această aventură rusească a fost o imprudență mai gravă decât celelalte. El o agravă recurând, pentru a înlocui soldații francezi cari îi lipseau, la aliați dubii cari nu-l însoțiră decât de silă și cari, pentru cea mai mare parte îl urgiseau și n'ășteptau decât momentul de a-l trada. Astfel el însuș săpă mormântul, care a înghițit armata cea mare.

lege. Primatul *Csernoch* primește legea, deși nu-l mulțamește nici pe el pe deplin, iar ministrul-președinte *Tisza* și ministrul de culte *Iankovich* promit, că atunci, când vor permite finanțele, vor face mai mult. La discuția pe articole a propus P. S. Sa, Episcopul *Dr. Miron E. Cristea* o modificare la §-ul 5, și P. S. Sa, Episcopul *Ioan I. Papp* o altă modificare la §-ul 10, dar nici una nu a fost primită. Legea s'a votat în textuarea originală. Sperăm, că vom putea da în întregime vorbirile Arhiepiscopilor români, rostite cu prilejul acesta în casa magnaților.

Dieta țării a ținut ședință scurtă ieri, Joi, luând la cunoștință comunicările ce i-sau făcut din partea casei magnaților, apoi s'a prorogată, până la 8 Octombrie n. c. prin rescript regesc.

Situația în Balcani. Rusia a intervenit de nou, și de astădată cu succes, probabil pentru că tonul ei a fost mai energic. Cei din Sărbia s'au plecat, Pasici și-a retras demisia, și guvernul sârbesc a luat hotărârea să se supună în mod necondiționat judecării pe care o va croi Rusia în diferendul sârbo-bulgar. Astfel primejdia războiului din Balcani e de nou delăturată.

Instrăinarea României. În ziarul „*Salzburger Volksblatt*” publică domnul maior în retragere *George Fleşariu*, domiciliat în Aigen, lângă Salzburg, un frumos articol despre politica greșită esternă a monarhiei noastre, prin care România se instrăinează tot mai mult de noi, de Austro-Ungaria. Vom publica și noi în traducere românească interesantul articol, cu care se face mare serviciu cauzei române. Notăm, că ziarul „*S. V.*” e foarte răspândit și e citit de cercurile cele mai înalte austriace.

Legea cvincvenalelor.

(Fine).

Di raportor a amintit, că există totuși puțin balzam și pe seama preoților cu mai puține pregătiri, și anume în paragraful 10 respective 9, care le dă acestor preoți în anume împrejurări posibilitatea de a se împărtași de ajutor. Asta nu înseamnă nimic. Tocmai fiindcă guvernul afirmă, că nu voiește să așeze chestiuni de această natură pe temeiuri labile, tocmai fiindcă guvernul afirmă, că se inspiră de principiul libertății confesionale, nu este permisă adoptarea în lege a astorfel de dispozițiuni, cari pot să se preteze cel mult ca bune mijloace de propagandă electorală, dar nu sunt în consonanță nici cu echitatea și nici cu dreptatea. E cu adevărat grozavă situația bisericii și preoților de când s'a instituit o atât de vastă gradație a așa zisei Tauglichkeit (neacceptabilitate), ori cu termeni mai expliciți: a posibilității de împărtașire din ajutoare. S'a spus că cine e osândit de judecătoria penală ori de forul disciplinar, nu mai poate primi ajutor. Noi juriști și toți oamenii pricepători am înțeles, auzind vorbele acestea, că judecătoriile penale sunt numai judecătoriile și nu și forurile administrative. Așa și glăsuiește legea. Dar ce se întâmplă? Via municipiile și pornesc împotriva lui X sau Y procedura pentru contravenție.

Intr'adevăr, expediția în Rusia a introdus catastrofa finală. Când la 5 Decembrie 1812 la Smorgonoff împăratul se decise a se despărți de soldații săi și se ghemui, pe ascuns, în o sanie pentru a se napoia la Paris, el era deja pierdut; nu pentru că nu i-ar fi mai ramas mijloace de salvare, ci pentru că așa cum era el, nici decum nu s'ar fi putut învoi la sacrificiile teritoriale pe al căror preț și-ar fi putut păstra coroana. Nu numai pentru că trei sute mii de oameni au perit în Rusia, e considerat acest dezastru ca aproape unic în istorie, ci și pentru că el a făcut inevitabilă răsturnarea colosului.

De acum evenimentele se precipită. Puterile dușmane se deșteaptă din stupefacție și conșinse în sfârșit că el a încetat de a fi invincibil se aliază pentru a se duce pe teritoriul lui, până în capitală chiar, pentru a-l loviturile din urmă. Din acest punct, anul 1913 nu e mai puțin sugestiv decât cel precedent și suvenirul său e tot atât de prețios.

Ne reamintim efortul suprem al genului luat la goană, întrepeditatea tinerilor soldați recrutați în pripă, aprinși de cuvântul lui Napoleon, urgia puterilor aliate contra lui, o întreagă serie de acte eroice, durere fără folos, în urmă unor nenorociri fără nume. Ne reamintim câteva victorii ale armelor noastre, mai mult glorioase pentru învingători decât profitabile pentru cauza

Dar nu s'au mulțumit nici cu urmările deosebit de grave ale sentinței aduse de judecătoria penală, ci dispoziția asta a fost agravată și mai mult în interpretarea ei și s'a făcut enunțarea, că cine e pedepsit de vre-un for administrativ, e ca și când ar fi fost pedepsit de judecătoria penală. Așa a fost cu puțință ne mai auzita nedreptate, că de pildă unui preot — eu am date concrete, depuse la minister, — i s'a casat ajutorul bănesc al statului, pentru că fusese pedepsit cu 5 cor. pentru contravenție, iar altuia pentru că a fost pedepsit tot pentru contravenție cu 25 coroane.

Ivan Rakovszky: Ce contravenție?

Dr. Ștefan C. Pop: Vă rog să aveți nițică paciință, pentru că am obiceiul să povestesc totul. Voi răspunde îndată dlui deputat. Contravențiile au fost cazuri deadreptul minunate, căci fiecare e câte un novum în codurile penale din Europa. Există contravenție împotriva statului, există doleanțe potrivnice statului și există atitudini potrivnice statului, și pe toate acestea cine le constată? Începând dela notarul și primarul comunal în sus, toate nenumăratele foruri și factori, cărora li-e motiv de ajuns să nu le placă cum ti umblă preotului ochii, ca imediat să-l învinuiască de atitudine contrară statului. S'a întâmplat on. cameră, sub antecesorul dlui prim-ministru, că un consilier ministerial a adresat solgăbirilor o scrisoare cam de următorul conținut: „pentru Dumnezeu, domnii mei, firea-ți ai nu știu cui, pentru că nu vi-e drag omul acela, asta nu înseamnă încă că ar comite fapte contrare statului, și dacă d-v. nu sunteți în strânse legături de prietenie cu preotul acela, asta nu constituie încă faptă antipatriotică”.

Au lansat o teză, numai pentru că s'a ia pe acel preot de pe picioare. E pus cu totul la discreția organelor de stat și comitatense. (Deputatul *Ivan Rakovszky* merge spre ieșire). Vă rog să mai stați puțin, dle deputat, chiar acum vreau să povestesc despre lucrurile amintite mai înainte.

Se întâmplă, că dacă cineva nu poate fi pedepsit pentru contravenție, e pus în fața altui paragraf și e învinuit de ținută potrivnică statului. Să nu ne jucăm cu noțiunile, pentru că siguranța statului nu se poate degrada până acolo, ca și în cazuri de acestea să se poată vorbi de atitudini contrare statului.

Pentru că dacă cineva are o purtare corectă, nu e bine ca numai de dragul unui notar oarecare să fie timbrat ca preot cu sentimente dușmănoase față de stat, și ca ministrul să grăbească a pune în cergeră procedura disciplinară prin intermedierea forului ecleziastic. Iar dacă forul bisericesc nu-l pedepsește și-l găsește de om cinstit, atunci statul răspunde totuși: eu am alte convingeri, pentru că am informații, că respectivul nu e vrednic de ajutor și în consecință i-l iau pe trei ani. Cred, onor. cameră, că e nejust să procedăm așa și că demnitatea statului nu poate fi adusă în consonanță cu o noțiune atât de vagă a „atitudinii contrare statului”.

Am înșirat toate acestea, pentru că să vă conving, că omițând tocmai pe oamenii cu mai puține pregătiri din lege, ne punem în contrarietate cu spiritul legii despre congruă. Eu așa văd anume realitatea, că da, sunt cu totul excluși din lege. Bunavoința ministrului e totdeauna problematică. Poate ministrul să fie un ministru bun, poate să fie unul rău. Durere, am avut prea mulți miniștri răi, și a încredința în asemenea împrejurări miniștrilor un lucru, nu e de demnitate corpurilor legiuitoare.

Împăratului, de ja condamnată. Ne reamintim sângeroasa luptă dela Lipsca, aproape așa de ucigașă ca cea dela Moscova, și despre care se zice că a fost cea mai groznică a veacului.

Se știe că ea s'a întâmplat la 18 Octombrie 1813. Cu 6 ani în urmă, la 18 Octombrie 1819, prințul Metternich scrie din Viena prinzesei de Leven: „Îți scriu, prietină, în ziua de aniversare a celui mai mare eveniment în istoria modernă. Acum 6 ani s'a judecat destinul lumii. Cauza lui Napoleon a fost pierdută și fără ziua dela Lipsca. Dar ziua aceasta a luminat lumea ca un fulger, ea va rămânea în analele istoriei ca una din acele epoce memorabile, cari înseamnă începutul unei ere nouă. Măna lui Dumnezeu a înarmat douăzeci de popoare pentru a isbi în omul, care se ridicase peste toți ceilalți oameni, și în un popor care se ridicase peste celelalte popoare”.

Sunt, deci, glorioase și solemne, și în același timp dureroase pentru noi Francezii aceste aniversări. Ele se vor ținea și încă timp de 3 ani și ne vor duce succesiv la campania în Franța din 1814, la abdicarea dela *Fontainebleau*, la revenirea de pe *insula Elba* și în sfârșit la *Waterloo*, actul final al ciclului Napoleonian...

Trad. de C. Neilescu.

În baza motivelor arătate resping proiectul de lege și anunț pentru cazul dacă va fi adoptat totuși, că la paragraful al doilea voi prezenta o propunere”.

A vorbit deputatul *Dr. Iosif Siegesau*, apoi ministrul de culte și instrucției *Béla Jarkovich*. Spunea, că proiectul e în strânsă legătură cu chestiunea congruei. Aceleași principii au inspirat și acest proiect. Nu facem deosebire de naționalitate și constat că din partea celorlalte biserici nici nu s'a formulat nici o plângere. Înainte de a se fi depus proiectul, ajutoarele bănești s'au lichidat și pe seama preoților mai slab dotați. Statul are dreptul firesc să condiționeze favorurile ce împarte. Statul e în drept să ceară contraservicii, și anume culturale. Dar serviciile culturale pot să fie în contradicție cu interesele ideii de stat maghiare și e datoria noastră să grăim de asta.

Vorbește raportorul *Francisc Herczeg*. Spune că dacă sub decursul vorbirii d'ui Șt. C. Pop ar fi intrat vre-un necunoscut în cameră, ar fi avut impresia că statul voiește să impue dări grele preoților române. Om cu cugetare obiectivă nu poate să înțeleagă, că ar fi nedreptate să ceri preoților un anume grad de calificare. Deputatul român ar vrea ca statul să dea preoților române bani cu nemiluita, dar să nu se intereseze de felul cum se întrebuințează banii. Statul are drept de ingerință în viața preoților. Statul are alte rosturi decât biserica.

Șt. C. Pop: Atunci e trist!

Francisc Herczeg: Da, are alte ținte, dar asta nu e trist. (Înteruperi: Natural!) Statul trebuie să grăiască ca nimenea să nu ia o atitudine potivnică țintelor ce și-a fixat.

Se votează proiectul în general și se intră în discuția de paragrafi.

La paragraful 2 ia cuvântul dl deputat *Dr. Șt. C. Pop*:

„După cum am spus — începe dsa — voi să prezint o modificare a §-lui 2. Modificarea e în mare parte identică cu restul paragrafului și schimbă numai expresiile „până la suma de 1600 cor...”

On. cameră! Mie-mi permis să rectific cele spuse de dl deputat *Siegesau*, care a ținut să-și asigure prin dulcețării de vorbe bunăvoința înaltului guvern, dar care în prezent se mulțamește cu pure declarații. Vă aduc aminte proverbul latin: „bis dat qui cito dat”. Cred că acum ar fi timpul să se dea, ceea ce așteaptă, — și așteaptă nu de decenii, ci de veacuri — preoții, și poate a sosit timpul suprem să se dea ceea ce și să nu lăsăm iarăși chestiunea la bunul plac al guvernului. În scurta restimp de 8 ani s'au pândat vre-o 5 ministere și ni-au dat tot numai promisiuni. Acum a sosit timpul faptei, pentru că promisiunile dulci sunt foarte bune, dar nu împacă stomacul flămând.

Di raportor a fost foarte de spirit, când a accentuat niște principii pentru înălțarea auzite, că adevărat statul ar avea alt scop decât biserica. Ei, asta e ceva totuși minunat. Eu văd aici o antiteză, pentru că toate guvernele, toți prelații mari și cei din țări miniștri au afirmat totdeauna, că biserica are același scop sublim ca statul: progresul paralel, sprijinul reciproc, mersul de braț.

Un glas: Direcția o demarcă statul!

Dr. Șt. C. Pop: Ce privește afirmația că statul ar avea dreptul de a hoări singur ce să dea cui, trebuie în calitatea mea de deputat în cameră, precum și în calitate de membru al reprezentanței poporului, să dau expresie unui protest, pentru că statul nu dă nimic, statul dă din banii noștri.... (Francisc Herczeg: Noi suntem statul!) iar noi nu cerem decât o parte din banii aceia cu amar câștigați, pe cari tot noi i-am plătit. Nu dela stat primim deci. Statul administrează numai sumele acestea și are datoria sfântă să împărtașească pe toți din banii ce-i resplătește.

Contest principiul că statul ar fi o putere, care poate împărți grații. Poate să dea titluri, ranguri, dar bani dă din al nostru. Premind acestea, mai observ, că nu e bine să se accentueze atât de des *patriotismul*, pentru că se comit grozav de multe abuzuri în numele acestei noțiuni. De multe ori cei mai mari criminali au luat pe buzele lor lozica patriotismului și au tradat patria, câtă vreme acei oameni uitați, despre cari dv. credeți că nu sunt buni patrioți, și-au făcut datoria în vreme de pericol pentru patrie. Cred că acest joc de-a minge nu se poate face cu patriotismul.

Propunerea mea este următoarea (cește): „Primește cvincvenalele fiecare preot, care muncește într-o parohie îndreptățită conform legilor de până acuma la o mare întregire de stat; pot să ție cont apoi preoții ajutători...”

Propunerea dlui Pop se repinge, pentru că ministrul găsește, că ea ar schimba întreg sensul proiectului. Legea se votează și pe articole.

Crearea lumii.

De *Dr. I. Broșu*.

Plin de mirare și de atențiune își îndreaptă un copil ochii naivi, deja în cele dintâi luni și cei dintâi ani ai vieții, către lumea ce-l împrejmuește. Încetul cu încetul apoi se naște în el și dorul după întrebări. De unde este lumea? Pentru ce există? Cum s'a făcut?

Tot așa a fost și odinioară în epoca de copilărie a omenirii. Din admirarea continuă a necuprinselor și grand oaselor taine înstelate ale firii s'a dezvoltat pe rând știința naturală înainte cu mii și mii de ani, omenirea și-a adresat întrebarea, că de unde își are originea universul cu toate fenomenele lui admirabile și îngrozitoare totodată? De unde sunt acele forțe brutale, pustii-toare, și totuși pline de binecuvântare din univers? De unde își are în fine originea cerul și pământul, soarele, luna și clipeci-toarele stele? De unde este marea, de unde sunt plantele, animalele și omul? Și noi, oamenii culti ai timpurilor moderne, stăm azi față'n față, ca și odinioară, înaintea a-celorași necuprinse taine, cărora poetul *H. Heine* i-a dat expresie în următoarele versuri:

O, delegați-mi enigma vieții,
Sîrăvechea și chinuitoarea enigmă,
Asupra căreia și-a bătut capul multă lume,
Capete acoperite cu căciuli de hieroglifice,
Capete acoperite cu turban și beret negru,
Capete cu peruci și alte mii
Sărmane, asudate capete de oameni.
De unde-a venit? Unde se duce?
Cine locuiește acolo sus pe stelele de aur?

Iar poetul termină ironizând, pe acel ce-și adresează aceste întrebări, cu versul următor:

„Un nebun așteaptă răspunsul”.

Totuși noi nu ne putem smuige atât de ușor din inimi această necesitate a întrebării, și nu ne putem liniști îndată cu răspunsul: „Nu știm și nu vom putea ști”. Numai oamenii obosiți abzie triști de-a rezolva enigma. Iar azi sunt foarte mulți acei, cari în lupta după feluritele concepții de viață au obosit, și scotocesc abzicerea, uitarea și abandonarea oricărei întrebări de cea mai adâncă și supremă filozofie. Un popor tânăr însă, viguros în cugetare și faptă pătrunde curajos înainte, pentru a cunoaște temelia tuturor lucrurilor. Dispoziția aceasta obosită, sceptică, se poate observa mai întâi la cel mai profund popor al lumii, la lozi, atunci când filozofii lor întorși în lumea internă a gândirii, au început a-și bate capul cu întrebările începutului. În poemele intitulate *Rigveda* X, v. 129 aflăm următoarele versuri:

Cine știe adevărul, cine poate să-l vestească
De unde s'a înfrapat, de unde a venit creațiunea?
Zeii nu ajung până în depărtarea aceea.
Cine este acela, care știe, de unde a venit ea?

De când a venit această creațiune.
Dacă este oare creată, sau este necreată;
Aceasta o știe numai el, cel ce vede toate de sus
În cerul cel mai înalt, — sau poate n'o știe nici el?

La sfârșitul secolului al 19-lea o seamă de filozofi unul mai precaut decât altul au ajuns tocmai la același rezultat, pe care-l afirmă acest străvechi cântec indian, adevărat: „voi sărmani oameni, desbărați-vă de întrebările ce ating lucrurile cele mai din urmă și mai supreme. Și așa nu le puteți cunoaște, și de aceea fiți totdeauna modești în întrebările voastre! Am cercetat o mulțime uimitoare de chestiuni singuratic; le puteți chiar învăța de la noi. Dar vă rugăm, abziceți odată și pentru totdeauna de întrebările despre legătura lucrurilor întreolaltă, și despre originea lor! La punctul acesta se oprește adevăratul înțelept și nu merge mai departe...”

Totuși, noi, înainte de ce vom abzie definitiv de-a mai întreba, să vedem ce fel de răspunsuri a dat omenirea într'un răstimp de mai bine de 4000 mii de ani la întrebarea despre originea tuturor lucrurilor. Ce spune știința vremurilor noastre? Cum rezolvă marii cugetători actuali enigmele un versului?...

Miturile popoarelor antice.

Forma cea mai veche în care și-a exprimat omenirea răspunsul cu privire la întrebarea despre originea lumii, a fost mitul. În ele aflăm, unite la un loc, începuturile științei omenestii și credința religioasă în puterile divine cari stăpănesc universul, adumbrite din toate părțile de zăbrănicul mistic al unei fantazii poetice puternice și creatoare. Mituri despre crearea universului au avut toate popoarele de pe pământ, chiar și acele care stau pe o treaptă foarte inferioară culturală; însă de la unele popoare ni s'au păstrat numai resturi neînsemnate din cosmogoniile lor, ca de pildă de la Mongoli, de la Azteki și de la felurite seminții africane, pe când de la altele posedem opere întregi și aproape complete. Astfel de mituri întregi aflăm în India, Egipt, Babilonia, la Israeliteni, la Persi, la Greci și la Germani. Din observarea forțelor active din univers de-acum, prin analogie omenirea a cercat să-și explice întregul proces al creării universului de la început și anume, atri-

buind patere creatoare, într-o amestecare pestriță, celor mai variați factori universali. Firul roșu sau ideea conducătoare la facerea lumii pare a fi de cele mai multe ori despărțirea elementelor cosmice chaotice deolaltă și astfel progresarea de la o stare desordonată și chaotică la una a ordinii și a armoniei. De cele mai multe ori este considerat, ca mijloc al formării stării celei nouă a lucrurilor, fenomenul sămânței și al nașterii. În apa de la început sau în chaos erau ascunse semințele formelor diferite de lumi, ce aveau să se nască; cum este de exemplu în miturile egiptice, indice și grecești. Sau universul este considerat ca un ou urias, care a fost apoi elocit; de pildă în Polinesia, Fenicia și India, iar resturi despre felul acesta al creării se află chiar și la I Moisi 1. 2: „Der Geist Gottes brütete über den Wassern”. Uneori par a fi fost active forțe mai abstracte, mai spirituale, ca *Eros*, adică iubirea în mitologia grecească, și chiar și la filosofi, — apoi voințe, observarea sau contemplarea mistică (în mitologia indiană).

Forțele active din univers au fost considerate de puteri individuale și divine, cum le găsim cu deosebire în mitologia grecească. Cerul și pământul, oceanul, lumea de dedesupt, sunt priviți ca niște zei, și tot asemenea au calități divine și întunecul, noaptea, aerul și ziua. Astfel, involuntar, se contopesc reprezentările fenomenelor firești cu credința în factori divini activi. Zeii nu sunt considerați numai ca niște ființe sublime, ce-ar sta peste natură în univers, ci înșiși ei, sunt ființe firești, și producându-se de natură, se nasc din aceea stare originală de la început, cum se întâmplă în Babilonia, Egipt, Grecia și India. Dinoul universal se produce zeul suprem, care intervine apoi în univers ca putere creatoare (în Egipt și India). Activitatea zeilor este imaginată apoi după analogia lucrării omenești. „Cham fu imaginat în tinutul caracterelor Nilului din Egipt ca un olar, care după forma sa de făcut oalele și-a făcutoul universal, din care s-au născut apoi toate. Ptah din Memfis a zidit lumea întocmai ca un meseriaș, sau un artist. Neit tot din Memfis era marea țesătoare și tot în felul acesta a fost considerată și ca zitate cosmogonică” (vezi H. O. Lange, la *Chantepie de la Saussaye, Religionsgeschichte* I 2 pag. 146). Tot asemenea crează Dumnezeu — Iehova (I Moisi 2) pecm din lut cu mâinile proprii, suflându-i în nas suflarea vieții; apoi plantează o grădină și face femeea din coasta bărbatului ei.

În natură aflăm însă amestecat atât forțe distrugătoare, cât și ziditoare. Revărsări de ape, vulcani, și mări vuitoare ce-și rup zăgăzurile, cu un cuvânt puteri vrășmașe ce se luptă împotriva ori-și cărei ordini. Așa de pildă mitul babilonic își imaginează crearea lumii ordinate din lupta zeilor luminii, cu zeul Marduc în frunte, împotriva coloșilor adâncurilor. Tot asemenea povestesc miturile grecești despre lupta lui Zeus și-a zeilor olimpici cu Titanii.

Dumnezeu și lumea nu erau separați strict unul de altul. În India Dumnezeu și lumea erau de natură panteistică, adică amândoi fiind născuți din una și aceeași unitate universală. Prin deosebire și împărțire au răsărit ființe pământești — omenești, din aceea unitate primordiale și nedescebită. În mitul lor se accentua cu deosebire că lumea nu este un produs fințial străin de Dumnezeu, ci în ea este cuprinsă și divinitatea. Dimpotrivă, la Israeliteni Dumnezeu și lumea erau strict separați unul de altul. Ambele istorisiri ale creației din cartea I a lui Moisi exprimă aceeași credință ca și a profetilor într-o atotputernicie a lui Dumnezeu, sublimă, supraordonată universului și stăpânitoare.

Un număr mare de mituri cosmogonice ni s-au păstrat la diferite popoare, parte întregi, parte în fragmente mai mult sau mai puțin complete. De aceea este aproape imposibil a reda aici toate părțile înscrise și adeseori neclare ale fiecărui popor... Ne vom mărgini prin urmare numai la miturile cele mai importante și mai caracteristice. Trebuie să accentuez însă de la început, că ar fi absolut necoresct, dacă aceleași elemente mitologice, cari se repetă la felurite popoare, le-am considera pur și simplu ca imprumutate unul de altul. În multe cazuri este mult mai just a crede că elemente egale își trag originea independent una de alta, însă din aceleași părți. Așa de exemplu, aflăm în niște țări ce stau foarte departe unele de altele, ca Polinesia, Finlanda, India și Egipt, aceeași imagine, și arome că lumea actuală s'a născut dintr'un ou elocit sau dintr'un ou universal crepat în două. Este foarte nesigur a stabili, și trebuie multă precauție, dacă imaginea, că sămânța tuturor ființelor a fost ascunsă în apă, s'a format în India, Egipt și Grecia independent, sau un popor a imprumutat această teorie dela celalalt? (Va urma).

Teatrul meseriașilor.

După patru seri de operă, date de Reuniunea noastră de muzică, și alte două reprezentații date de soții Barsan, se crede că producția teatrală organizată de reuniunea meseriașilor sibiieni va fi mai slab cercetată de publicul român. Temerea a fost de prisos, deoarece reprezentația teatrală ținută Duminecă în sala teatrului din Sibiu a reușit din toate punctele de vedere.

S'au jucat două piese, și anume: *Ovidiu Șicană*, fară în 3 tablouri, localizată de I. A. Basarabescu, și *O șezătoare la țară*, piesă din popor, într'un act, de I. C. Luncan și G. D. Murgu.

Prima piesă, *Ovidiu Șicană* ne înfățișează un avocat, care bun de gură trage pe sfoară și păcălește mereu lumea, pentru ca la urmă însuși să fie păcălit de mintea unui simplu c'oban. S'au distins în predarea piesei doamnele Ana Axente și Maria Duca, precum și domnii A. Stefan, Dim. Axente (în rolul principal), I. Marcovici ca ciobanul Ion; dar bine au jucat și ceilalți diletanți.

În a doua piesă, *O șezătoare la țară*, se desfășoară viața dela sate, cu părțile sale poetice, în cadrul unei șezători. Doine din fluer, cântece, ghicitori, basme și dansuri (horă, învârtite și frumosul salt al flăcăilor jucători) au fost primite cu însuflețire și cu un ropot de aplause. Persoanele, care au avut roluri de căpetenie în șezătoare, sunt: dnele Axente ca zină, Duca, dsoarele C. Hurd, Joandrea, Imbăruș, Popovici, Chidu și Chirca; dñi Neagu, Axente, Jinga, Marcovici, Dopp și, în rolul băețului, P. Drăgoi.

Reprezentarea aceasta teatrală s'a dat în favorul darurilor de crăciun pentru săracii noștri și a fost studiată cu toată îngrijirea. Astfel, pusă pe scenă, a și făcut efectul dorit.

Publicul, foarte numeros, a avut o seară bună și a răsplătit cu sincere aprobări încercările artistice ale neobosiților tineri dela Reuniunea meseriașilor.

Dela Academia Română.

Primire de eleve în Institutul Otteteleșanu.

Cu începerea viitorului an școlar 1913—14 se vor primi douăzeci de eleve în Institutul de fete dela Măgurele (Ilfov), fundat de Ioan Otteteleșanu și înființat de Academia Română, sub înaltul Patronaj al Maiestății Sale Regelui, cărora li se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fondator, o creștere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux”.

În tot timpul studiilor de 5 ani, elevele vor avea întreținerea în Institut și nu vor putea părăsi școala până la terminarea studiilor, afară de cazuri de forță majoră.

Sunt admise în Institut copile născute din părinți români pe deplin sănătoase, cari până la 20 August 1913 au împlinit 12, dar încă nu 15 ani, au pregătirea ce se dă în școlile primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7,50. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare având media cel puțin 6,50.

Nu se admit dispense de nici un fel.

A doua soră nu poate fi admisă în Institut, decât numai după trecerea a cel puțin trei ani dela absolvirea celei dintâi.

Părinții elevelor primite în Institut nu pot să-și ia fiicele în familie decât pe cele din clasele I și III în vacanța mare, iar pe cele din clasele II și IV în vacanța Paștilor. Direcțiunea își rezervă totuși dreptul de a hotărî cari din eleve se pot bucura de vacanțele în familie.

Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită la Academia Română — până la 20 August 1913 — cererile de înscriere însoțite de:

a) actul de naștere;

b) actul de vaccinare;

c) un act liberat de autoritatea comunală respectivă, în care pe lângă naționalitate se vor mai arăta: profesiunea părinților, starea lor materială și numărul copiilor cu vârsta lor; în caz de vor fi pensionari, cuantumul pensiei;

d) atestatul școlar despre terminarea claselor primare și alte certificate de studii.

Actul de sub litera c trebuie să cuprindă toate datele arătate mai sus; în caz contrariu, el se va înapoia cu celelalte acte și nu se va mai face înscrierea.

Comisiunea Fundațiunii Otteteleșanu, examinând actele și luând informațiunile ce va crede de cuviință, va dispune ca concurențele, cari îndeplinesc condițiunile mai sus precizate, să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constata gradul de pregătire în ceea ce privește cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române.

Concurențele, cari nu sunt din România, se admit fără examen de primire, în virtutea atestatelor obținute în școlile similare din patria lor, și au să trimită la Academia Română, tot până la 20 August stil vechiu, cererile însoțite de actele enumerate mai sus, de un atestat medical și de o fotografie a lor. Actele în limbi străine vor fi însoțite și de traduceri lor în românește. Lipsa fotografiei atrage după sine neînscrierea între candidate și înapoierea celorlalte acte.

Academia își rezervă însă dreptul de a face admiterea definitivă a copilelor din afară de Regat numai după ce ele vor fi examinate de medicul Institutului.

Rezultatele examenelor se vor supune împreună cu toate actele, printr'un raport, Augustului Protector al Academiei Române, Maiestății Sale Regelui, căruia îi aparține a decide în privința primirii.

Examenele se vor începe în localul Academiei, Luni la 9 Septembrie 1913, ora 8 dimineața.

Cu începere dela 25 August, părinții pot ridica actele de naștere, de vaccinare și de studii, cu cari au înscris copilele.

Bucureșit, 4 Iunie 1913.

NOUTĂȚI.

Sfințire de biserică. Primum informația, că Marti, în ziua a treia a Sfințelor Rusalii a fost sfințită biserica renovată și de nou pictată din comuna Mihăleni, tractul Zaran-dului, ținându-se tot atunci acolo și o convenire preotească. A celebrat domnul protopresbiter și deputat dietal *Vasile Damian*, asistat de 11 preoți. În vorbirea rostită di protopresbiter a adus mulțumiri poporului și comitetului parohial pentru jertfele și ostănelile avute cu casa Domnului. A vorbit apoi preotul Birău, atingând în cuvântarea sa chestiuni practice și de folos poporului. Meritul renovării și al pictării bisericii din Mihăleni revine de altcum preotului local M. Popoviciu, care mult a ostenit până și-a văzut dorința realizată. Iar soția sa a contribuit mult la împodobirea bisericii, provăzându-o cu perdele la altar, țesute cu multă pricepere și cu frumoase motive românești. Pictura a făcut-o dl Gheorghe Simeon, care pe lângă școală bună, promite mult.

Programul conferențelor despărțământului „Turda” al Asociațiunii e următorul: Duminecă în 6 Iulie la 11 ore în Cooc. Duminecă în 6 Iulie la 3 ore în Tritiu de jos. Trimisul comitetului: Dr. Valer Moldovan. Luni în 7 Iulie la 2 ore p. m. Harastas, Trimisul comitetului: Nicolae Rațiu. Duminecă în 20 Iulie la 11 ore a. m. Ceanu-mare Duminecă. în 20 Iulie la 3 ore p. m. Bei. Trimisul comitetului: Dr. George Popescu. Duminecă în 27 Iulie la 11 ore a. m. Grind, Duminecă în 27 Iulie la 3 ore p. m. Luna. Trimisul comitetului: Dr. George Pățeceanu. Sâmbătă în 2 August la 3 ore p. m. Mischiu, unde va fi și adunarea generală. *Iuliu Vlăduțiu*, director, *Dr. Valer Moldovan*, secretar.

Depunerea jurământului. Din Viena se serie, că nou numitul episcop al diecezei Haidudorog, *Stefan Miklószy*, a depus jurământul oficial în fața Monarhului la castelul din Schönbrunn. La ceremonie a asistat și ministrul de culte Béla Iankovich.

Jubileu. Regimentul de infanterie nr. 50 din Alba Iulia, compus aproape întreg din români, și-a serbat zilele acesteia jubileu de 150 de ani, cu un serviciu divin, concert, tragere la țintă, dans și inaugurarea monumentului înălțat în memoria celor căzuți la Custoza.

Cuvinte memorabile. Cu ocazia jubileului dela Berlin au apărut volume întregi conținând caracteristica împăratului Wilhelm. Părțile cele mai interesante din aceste publicațiuni sunt maximele rostite de însuși suveranul în cursul domniei sale de 25 de ani. Eată câteva din cuvintele împăratești: „Casa Hohenzollern, zice domnitorul, a ocupat tronul din grația lui Dumnezeu, și eu sunt dator să dau seamă numai lui Dumnezeu și conștiinței mele despre ceea ce am făcut pentru țara mea”. — Asupra religiei creștine împăratul s'a rostit așa: „Cine nu e bun creștin, nu e om bun”. — Despre armată: „Unicul stălp, pe care s'a clădit împărăția noastră, este armata”. — Despre marină: „Viitorul nostru este marea; pământul dincolo sau dincoace de mare, unde vulturul german își implantă ghiarele, rămâne al Germaniei pe vecie”. — Social democrații nu sunt tocmai cruțați. Odată a zis împăratul: „Un socialist nu este altceva decât dușmanul imperiului și al patriei”. În anii din urmă cu toate acestea și-a mai schimbat părerea despre mișcarea socialistă.

Cursurile dela Văleni. Cursurile de vară dela Văleni se încep în anul acesta, ca în anii premergători, la 1 Iulie v. Credem că și de astădată vor merge și dela noi numărâși tineri la Văleni, pentru completarea cunoștințelor lor.

Încheierea solemnă a anului școlar 1912/13 la școala civilă de fete a Asociațiunii se face Sâmbătă, în 28 Iunie n. 1913, dela 11—12 ore a. m. În sala festivă a Muzeului Asociațiunii, cu programul următor: 1. Cor: De-aș fi o pășărea, de R. Schumann. 2. Părul și Floarea, poezie de P. Cerna, recitare. 3. Kaiseretude, de H. Schmidt și La Șezătoare (pentru pian), de Tib. Brediceanu. 4. Cor: Sună, sună tamburină, de N. W. Gade și Pe-al nostru steag, de C. Porumbescu. Oaspeții sunt bineveniți! *Direcțiunea*.

Registru mai vechiu de două mii de ani. Universitatea din Pennsylvania a făcut în timpul mai nou săpături în Nippur. Într'ună din localitățile bolite s'a găsit registrul unei firme vechi de 2400 de ani. Se înțelege, că actele nu prea seamănă cu cele moderne, ci sunt simple însemnări pe *table de lut*, de care se foloseau cu 487 de ani înainte de Cristos.

Flacăra dintr'un lac. Un rar fenomen s'a văzut Duminecă la amezai în lacul din apropierea orașului Kecskemét. Din apa lacului au izbucnit deodată limbi de foc în coloare albastră și lungi de doi-trei metri, care falfăind pe suprafața apei au dispărut în aer. Persoanele care se scăldau în lac, au eșit speriate și au povestit minunea întâmplată. Se crede, că a erupt gaz subpământean de sub apă și așa s'a produs apariția neașteptată.

Excursiune. Duminecă, 29 Iunie 1913, se face *Excursiune la Urldtoarea Tătarului (1600 m.)*. Plicarea dimineața la orele 4-20 dela gara Sibiu, până la Felső Sebeș. Drumul e (turistic zis) bun și domol, urldtoarea cade peste stancile de marmoră. Bu-jori! Anunțări se primesc la librăria archidecezană pe lângă solvirea sumei de cor. 1, până Vineri seara. (Spese totale 3—4 cor.) De mâncare are să se îngrijească fiecare. Ghete bune! — Durata mersului 8—9 ceasuri! Eventuala abdicere se face Sâmbătă înainte de amezai.

Pedeapsa soldaților. Tribunalul militar francez din Montpellier a rostit sentență asupra soldaților revoluționari din regimentul 122 de infanterie, cari au făcut demonstrație împotriva serviciului militar de trei ani. Doi soldați au fost condamnați la muncă silnică pe cinci ani, trei soldați la temniță pe 5 ani, ceilalți la arest de 1—4 luni.

† Susana D. Coltofeanu, născută Bogdan, văduvă de protopresbiter, după lungi și grele suferințe, împărășită fiind cu sfințele Taine, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, Marti în 11/24 Iunie la 2 ore a. m. în etate de 57 ani. A fost înmormântată Joi, în 13/26 Iunie la 10 ore a. m. în cimiterul bisericii gr-or. din Brețcu. Odihnească în pace!

Avis. Intrunirea absolvenților cursului clerical din 1902/1903 proiectată pe 18 Iunie (I/VII n.) — la dorința unor colegi, cărora le este peste putință să se prezinte la terminul de mai sus, dar țin să se prezinte neapărat la întrunire — *se a-mână*. Un nou termin al convenirii se va publica la timpul său în ziare. Lancrăm, la 12/25 Iunie 1913. *Vasilu Mateiu*, paroh.

Catastrofă pe calea ferată. Mare nenorocire s'a întâmplat Duminecă noaptea pe linia Mostar—Saraievo. Un tren de persoane a deraiat din cauza stâncilor răsturnate pe calea ferată. Locomotiva cu trei vagoane s'a resturnat dela o înălțime de zece metri într'un rău. Au murit două persoane, trei au rămas grav rănite, și alte opt rănite mai ușor. În ajutorul răniților s'au grăbit în trăsuri mai mulți medici, soldați și funcționari de-a căile ferate.

Pierderile unei bănci. Făcuse mare senzație anul trecut falimentul băncii ungurești de credit dela Deva (Dévai Hitelbank). Mișcarea de salvare, întreprinsă cu ajutorul guvernului în interesul băncii, n'a izbutit; de aceea a fost declarată lichidarea, cu o pierdere de aproape două milioane de coroane. În cursul lichidării însă suma aceasta s'a urcat în mod considerabil, și pierderea institutului trece astăzi peste *trei milioane* de coroane. Prin urmare s'a pierdut nu numai întreg capitalul social, ci și creditorii institutului sufer daune simțitoare.

Nr. 371/1913

(136) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din comuna **Iclandul-mare**, protopresbiteratul **Murăș-Oșorhei**, pe baza ordinului consistorial din 22 Maiu a. c. Nr. 6319 școl. se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

I. Salar fundamental 1000 cor., solvabil: 400 coroane din repartitie dela popor, 400 cor. din lada bisericii, 200 cor. ajutor dela consistoriu.

II. Cuartir corespunzător în edificiul școalei.

III. ¼ jugăr grădină.

După intrarea în valoare și respective punerea în aplicare a art. de lege XVI din 1913, salarizarea învățătorului se va îndeplini prescrierilor aceluia. — Lângă alte datorințe impuse prin lege și regulamentele în vigoare, alesul și respective institutul învățător la acest post i se impune ca datorință a conduce elevii la serviciile divine din biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice și în decursul ferilor mari, și a forma un cor bisericesc cu tinerimea adultă.

Petițiile concursuale înzestrate cu documentele recerute să se aștearnă subscrisului oficiu protopresbiteresc în termenul deschis. Până înainte de alegere cu 8 zile concu enții au a se prezenta în comună spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Murăș-Oșorhei, la 10/23 Iunie 1913.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. rom. al Murăș-Oșorheiului în conțegere cu comitetul parohial concernent.

Stefan Russu
protopresbiter.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului vacant de **cântăreț** la biserica gr.-or. a „S-tei Adormiri” din **Brașovul vechiu**, se publică concurs cu termenul de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

a) Salar anual 500 cor. plătit antici-pativ în fiecare lună.

b) 650 cor. ca venite ștolare.

Cântărețul ales va servi primul an dela alegere ca provizor, și satisfăcând chemării sale conștient, se va definitiva primind cu începerea anului al II-lea de serviciu un adaos la salar de 100 cor.

Petenții au a se prezenta în una din Duminecile din termenul concursual în sfânta biserică spre a proba dexteritatea în cântările și tipicul bisericesc.

Petițiile instruite cu:

1. Atestat de botez, că respectivul cântăreț este de religie gr.-orientală.

2. Atestat de serviciu și de conduită morală dela oficiul parohial, și

3. Atestat de calificare cantorală dela protopopul concernent, sunt a se adresa în termenul deschis subscrisului paroh și pre-zident.

Brașovul-vechiu, în 7/20 Iunie 1913

Comitetul parohial gr.-or.:

Iosif Maximilian
paroh și prezid.

Romul Ardelean
(134) 2-3

Un tinăr

din familie bună, absolvent de 3 sau 4 clase gimnasiale, reale sau civile află loc de **practicant** la firma **Ioan Comșa & fiu, Săliște (Sze-listye, Szeben m.)** (135) 1-3

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☛

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea **Agârbiciu**, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: **Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri** — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz.-Egerbegy.)

(46) 80—

Monografia

institului seminarial teologic-pedagogic „**Andreian**”

al

arhidiecezei gr.-or. rom. din Transilvania

de

Dr. Eusebiu R. Roșca,

director.

Se poate procura dela **Librăria arhidiecezană din Sibiu** sau dela autor cu prețul: Broșată 3 cor. 50 fil. Legată 4 cor. Porto postal 30 fil.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu:**

Notițe

despre

întâmplările contemporane

scrise de

Ioan cavalier de Pușcariu.

Prețul broș. 3 cor. + porto 20 fil.

Legat cor. 3-50 + porto 30 fil.

Cura de băi**Előpatak (Vâlcele)**

să întrebuințeze cu mare succes contra boalelor de stomach, rinichi, uretru, matcă, ficat, splină, podagră și reumatism, stăgnațiuni abdominale, precum și toate acelea maladii, cari devin din nervositate.

Cura de beut cu renumita apă vindecătoare de Előpatak, — în strânsă legătură cu alte mijloace de vindecare aflătoare aici: (Băi calde și reci, aplicațiuni de cură de apă, masage, gimnastică svediană, dietă potrivită), cu rezultate admirabile.

Sesozul de băi: 15 Mai până 15 Sept.

Gara: Földvár și Seps-Szent-György, cu circulațiune ieftină și permanentă de trăsuri. Întreținerea ieftină și cuartire (Logis) variate. În timpul începerii și pe sfârșitul sezonului (dela 15 Mai până 15 Iunie și 20 Aug. până 15 Sept.) să solvește numai jumătate din taxa de cură și muzică. — Cuartirul cu 50% reducere, întreținerea și mai ieftină.

Apa minerală de Előpatak (Vâlcele) e prima între apele minerale cu conținut de acid carbonic și alcaloid de fer, se poate folosi ca un mijloc de casă și e preferată atât curată, cât și cu vin amestecată ca o beutură plăcută și recreatoare. Atât în țară, cât și în străinătate se consumă anual peste un milion de sticle. Locul de vânzare: Előpatak, se află însă de vânzare în toate orașele și prăvăliile mari.

Cu prospect serveste gratuit Direcțiunea.

(102) 6-6

Aceea prin **Coloman de Földes**, farmacist în **Arad** fabricata

„CREMA-MARGIT”

e cea mai bună pomadă de obraz, care în 2-3 zile înfrumțează și întinerește obrazi.

Crema-Margit singurul mijloc contra lîntîțelor, pete de ficat, spuzelor, mitesser, crețelor etc.

Crema-Margit e un mijloc neîntrecut contra spuzătură pielii, buburițelor, mânilor roșii, arsură de soare a obrazelor.

a) (91) 4-8

Crema-Margit produce efect miraculos ce constă în aceea, că fiind unsă pe obraz, are imediat efectul dorit, și în restimp de 2-3 zile curăță obrazi de lîntîțe și de pete de ficat.

Crema-Margit e total nestricăcioasă și fără unsoare, obrazi nu sclișesc de ea, și deci se poate folosi și ziua. Prețul Cremei Margit a lui Földes un borcănel mare 2 cor., unul mic 1 cor.

Poudra Margit albă, rosa sau crem Cor. 1-20.

Săpunul Margit bucata 70 fil.

Veritabil e numai dacă fiecare cutie e cu inscripția:

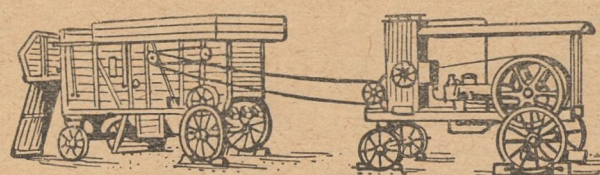
Gutori Földes Kelemen, farmacist în **ARAD.**

Contra imitațiunilor să Vă feriți!

Se află în Sibiu la: Carl Frisch, Fabritius Guido, Meltzer Gusztáv, Meltzer Parfumerie, I. C. Molnár, Morscher Károly drog., Müller Károly drog., Pisell Károly. În Agnita: Wilhelm Frühlich. În Sighisoara: A. W. Lingner. În Mediaș: Obert József farmacist.

„**AGRICOLA**”, întreprindere de mașini agricole și motoare
BUDAPEST, V. Kőrall-utca 9.

Ce bune și ieftin!

Ce bune și ieftin!

Motoare de oleu brut *originale svediene* și *originale Diesel* pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. **Locomobile** de benzin și oleu brut pentru garnituri de treierat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit.

Prețuri moderate. Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslășiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

8-12

Correspondență românească.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în **Timișoara-Fabric**

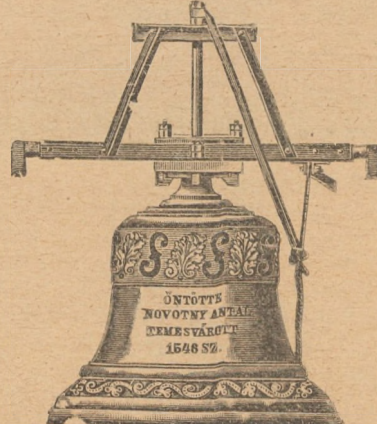
se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonice pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(133) 2-52

Clopotele găurite

e invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg. turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețuranturi ilustrate gratis.

Cărți mai nou apărute.

W. Herchenbach, Martirul Sebastian, Trad. de Arhiereul A. Petrescu Botoșeneanu . . . 1-30
Otto v. Schachling, Chipul mamei Antonescu G., Studii asupra educației morale și estetice . . . 3-—
Nădejde I. H., Educația în Anglia Popescu Sp., Contribuții la munca pentru ridicarea poporului . . . 2-—
Barițiu Gh., Studii și Articole cu prefață de Dr. I. Lupaș . . . 1-50
Iorga N., Scriori de Boeri . . . 1-75
Mănăstirea Hurezului . . . —75
Patiția R., Munții noștri, Țara Topilor, Despre trecutul Munților apusei ai Transilvaniei . . . 1-60
Dracinschi N., Poezii . . . 2-50
Agârbiceanu, Schițe și Povestiri Brătescu Voinești, Intunec și Lumină (Novele) . . . 2-—
Charțescu M. I., Grănicerul (N.) Bernier M., Povestea unei fete, Localizată de Muslea C. . . —30
Mehedinți, Cătră noua generație Natalia Negru, Mărturisiri (Nov.) Reborean I., Frământări (Nov.) Sadoveanu, Bordeenii (Novele) . . . 2-—
Sandu Aldea, Pe Mărgineanca (Novele) . . . 2-—
Bucura Dumbravă, Pandurul (roman) . . . 3-—
Michaelis K., Vârsta Periculoasă, trad. de Horia Carp . . . 1-50
Bănescu N., Gheorghe Barițiu . . . —60
Correspondența Familiei Hurmuzachi cu Gh. Barițiu . . . 1-—
Lagerlöf S., Legendele lui Isus Cristos . . . 1-—

Iorga N., Să părăsim ortodoxia? —60
„ „ Portul popular românesc . . . —75
Iorga N., România, vecinii săi și chestia Orientului . . . 1-25
Pr. I. Popescu Malaiești, Ia și cetește . . . —60
Matei I. Din cornetul unui dascăl Oprean G. D., Învățătorimea română din Sălagiu . . . —50
Pr. S. Părvulescu, Biserica noastră națională în raport cu celelalte confesiuni . . . —50
Rosetti R., Prin Pravoslavnicia Rusie . . . 2-—
Enescu I., Cooperativele Sătești Novicow I., Emanciparea femeii Elefterescu, Cartea neamului pe anul 1913 . . . 2-—
Almanahul Societății Scriitorilor Români . . . 1-25
Fătrăscanu D., Schițe și amintiri (Novele) . . . 2-—
„ „ Timotheu Mucenicul (Novele) . . . 2-—
Scriban I. Arhim., Învățăminte filozofice morale din Naufragiul Titanicului . . . —60
Elefterescu, Necesitatea religiei pentru omenire . . . —50
Micu Dr. A., Starea învățământului în comitatul Hunedoarei A. Vlahuță, Din Trecutul nostru, ed II . . . 3-50
Guy de Maupassant, O viață, trad. de Gârleanu, ed. II., (Roman) . . . 2-50
Dr. E. Sterian, Cum putem mări cantitatea de viață . . . 1-50

La comande să se alăture 20-30 fil. pentru porto postal.

Se află în depozit la **Librăria arhidiecezană în Sibiu.**

Requisite de scris

se pot procura dela

Librăria arhidiecezană